



**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса



**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організований злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організований злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

ЗМІСТ

Вступне слово С. Ківалова.....	29
Cuvânt de deschidere O. Cataraga.....	33
Вступне слово Д. Кішка.....	35
Секція 1	
ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОКРЕМИМ ВИДАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	37
Лариса АРКУША	
СИТУАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СПОСІБ КОМПЛЕКСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ.....	37
Наталія БАСАЛЮК	
СУДОВО-ХІМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНОМУ НАРКОБІЗНЕСУ.....	41
Олег БАУЛІН, Антон ПОЛЯНСЬКИЙ	
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	46
Маркіян БІЛІНСЬКИЙ	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПІДРОБКОЮ ДОКУМЕНТІВ І ГРОШОВИХ ЗНАКІВ.....	51
Viorica VOZIAN, Olga CATARAGA	
EXPERTIZA JUDICIARĂ DE AUTOR: ÎNTRE LINGVISTICĂ ȘI INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ. METODE, APLICAȚII ȘI PROVOCĂRI.....	54
Владислава ГОНЧАРУК	
ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЩОДО ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	62
Олена ДРОБИШЕВА, Ірина ІВАНСЬКА, Оксана МАЦЮК	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПОРІВНЯЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	65
Альона ДЕСЯТНИК	
ПИСЬМОВА МОВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ВИКОНАВЦІВ РУКОПИСУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ.....	70
Ольга ЄРОФЕЄВА	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ НА ПРАВО НА СПАДЩИНУ.....	74

Білінський Маркіян

*судовий експерт лабораторії почеркознавчих та технічних досліджень
документів Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України
м. Львів, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8136-2961>
електронна адреса: mark.19544@gmail.com*

**СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПІДРОБКОЮ
ДОКУМЕНТІВ І ГРОШОВИХ ЗНАКІВ**

Розглянуто застосування сучасних технологій у криміналістичних дослідженнях документів і грошових знаків. Висвітлено роль цифрової обробки зображень, спектрального аналізу та систем машинного навчання у виявленні підробок і підвищенні достовірності експертних висновків.

Ключові слова: судова експертиза, підробка, документи, грошові знаки, цифрові технології.

Bilinskyi Markiyan

*forensic expert laboratories of handwriting and technical research of documents
Lviv scientific research institute of forensic examinations
Lviv, Ukraine*

**MODERN TECHNOLOGIES IN FORENSIC SUPPORT OF
INVESTIGATING CRIMES RELATED TO DOCUMENT AND CURRENCY
FORGERY**

The paper examines the use of modern technologies in forensic examination of documents and banknotes. It highlights the role of digital image processing, spectral analysis, and machine learning systems in detecting forgeries and improving the reliability of expert conclusions.

Key words: forensic examination, forgery, documents, banknotes, digital technologies.

У сучасному світі злочинці дедалі частіше застосовують високотехнологічні методи для виготовлення та використання підроблених документів і грошових знаків. Документи, пов'язані з вчиненням злочину, можуть мати вирішальне значення для встановлення істини у кримінальному провадженні. Саме тому криміналістичні дослідження документів і банкнот посідають особливе місце в системі судово-експертного забезпечення розслідувань.

Злочини у сфері шахрайства та підробки грошових знаків набувають дедалі складніших форм, що зумовлює необхідність застосування інноваційних

технічних засобів і методів дослідження. Використання сучасних оптичних систем, спектрального аналізу та цифрових технологій забезпечує можливість оперативного виявлення підробок, прихованих записів, змін текстів і графічних елементів документів. Застосування інфрачервоного (ІЧ) та ультрафіолетового (УФ) випромінювання також ефективно дозволяє візуалізувати деталі, невидимі неозброєним оком, і виявляти різницю між матеріалами за їх спектральними характеристиками [1, с. 694].

Важливим напрямом сучасної судово-технічної експертизи є автоматизований аналіз зображень документів і банкнот. Використання алгоритмів комп'ютерів та машинного навчання дає змогу автоматично класифікувати типи чорнил, визначати структуру паперу, аналізувати текстові елементи, а також виявляти ознаки друкарських технологій. Такі підходи мінімізують людський фактор і підвищують об'єктивність експертних висновків.

У дослідженнях грошових знаків особливе значення має виявлення елементів захисту - водяних знаків, мікротекстів, голографічних зображень, спеціальних волокон та фарб, що реагують на певні діапазони випромінювання. Цифрові системи аналізу банкнот дозволяють не лише виявляти підробки, а й відстежувати тенденції виготовлення підроблених грошей у різних регіонах, що має практичне значення для міжнародної співпраці у сфері протидії економічним злочинам [2, с. 1149].

Окремо слід розглянути проблему підробки водійських посвідчень та інших бланків документів, які використовуються для переміщення осіб, отримання послуг і прикриття протиправної діяльності. Сучасні підробки включають як графічні та матеріальні імітації (ламінати, мікродрук, зміна серійних номерів), так і технологічно складні підроблення з використанням полімерних основ, лазерного гравіювання, RFID/NFC-модулів та електронних мікро даних. Для їх виявлення експерти поєднують оптико-спектральні методи (ІЧ/УФ-візуалізація, спектральна диференціація чорнил), мікроскопічні дослідження структури полімерів і волокон, аналіз технології друку та лабораторну експертизу захисних елементів (голограми, мікродрук, водяні знаки). Особливу увагу приділяють перевірці вище згаданих електронних компонентів (зчитування й аналіз RFID/NFC-даних і метаданих) за наявності правових підстав. Комплексний підхід дозволяє встановити ознаки первісного виготовлення документа, виявити дописки й модифікації, що має ключове значення при розслідуванні організованої злочинності та транснаціональних схем підробки документів і грошових одиниць.

Сучасні програмно-апаратні комплекси для експертизи документів забезпечують багаторівневу обробку зображень — масштабування, фільтрацію, спектральне порівняння та цифрову реконструкцію пошкоджених фрагментів. Це значно підвищує точність, швидкість і ефективність дослідження, дозволяючи експертам оперативно отримувати достовірні результати для подальшого використання у кримінальному провадженні [3, с. 420].

Завдяки інтеграції оптичних, спектральних і цифрових технологій у систему експертного забезпечення розслідування злочинів створюються передумови для підвищення рівня доказовості матеріалів, пов'язаних із підrobкою документів та грошових знаків. Такі підходи не лише підвищують якість криміналістичних досліджень, а й сприяють формуванню нових стандартів у судово-експертній практиці.

Висновок: Інтеграція сучасних технологій в експертну практику криміналістичних досліджень документів і грошових знаків істотно розширює можливості виявлення, фіксації та ідентифікації ознак підrobки. Використання оптичних, спектральних, цифрових і аналітичних методів - зокрема інфрачервоного та ультрафіолетового випромінювання, мікроскопічного аналізу, алгоритмів машинного навчання та систем комп'ютерного зору - забезпечує новий рівень точності, об'єктивності та відтворюваності результатів.

Комплексний підхід, що поєднує візуальні, фізико-хімічні та програмно-аналітичні засоби, дозволяє ефективно досліджувати не лише традиційні документи, а й сучасні електронно-захищені носії - паспорти, водійські посвідчення, банкноти. Така синергія технологій сприяє формуванню єдиного цифрового середовища судово-експертної діяльності, у якому результати аналізу можуть бути автоматизовано порівняні, збережені та верифіковані.

Розвиток інтелектуальних систем підтримки експерта, інтегрованих із базами даних підrobок, відкриває перспективи створення глобальних інформаційних платформ моніторингу злочинів, пов'язаних із підrobкою документів і валют. Застосування таких технологій не лише підвищує ефективність експертного забезпечення розслідувань, а й сприяє зміцненню міжнародної взаємодії у боротьбі з організованою злочинністю, забезпечуючи науково обґрунтоване та доказове правосуддя.

Перелік використаних джерел:

1. Dalrymple, B. E. (1983). Visible and infrared luminescence in documents: Excitation by laser. *Journal of Forensic Sciences*, 28, 692–696;
2. Lin, A. C. Y., Hsieh, H. M., Tsai, L. C., Linacre, A., & Lee, J. C. I. (2007). Forensic applications of infrared imaging for the detection and recording of latent evidence. *Journal of Forensic Sciences*, 52, 1148–1150.
3. Chowdhry, R., Gupta, S. K., & Bami, H. L. (1973). Ink differentiation with infrared techniques. *Journal of Forensic Sciences*, 18, 418–433.